Interzice Sfântul Atanasie cultul onorific al clădirilor?

Analiza unui pasaj din Sfântul Atanasie despre venerarea clădirilor

De Georgios Tsimiridis

1. Pasajul controversat al Sfântului Atanasie despre cult

2. Afirmațiile protestante

3. Nicăieri sfântul nu interzice venerarea clădirilor

4. Sfântul Atanasie afirmă venerarea clădirilor !

5. Diverse eforturi interpretative ale creștinilor ortodocși

A) O interpretare care inversează sensul

B) O interpretare care presupune o respingere a cultului de către creștinii din acea vreme

C) O interpretare a supremației naturii

D) Eforturi interpretative pentru închinare

E) Interpretarea prefăcătoriei

F) Interpretarea care vrea ca „superiorul” să fie Fiul

6. Interpretarea corectă a pasajului lui Atanasie cel Mare

A. Scopul argumentului sfântului, în context

B. „Toată lumea vede” este cheia interpretării corecte a cuvântului sfântului

C. De ce menționează sfântul exemplele de clădiri care au refuzat cultul?

D. Închinarea este obligatorie pentru Fiu, spre deosebire de clădiri.

7. Exemple de adorare a Fiului în Biblie

8. Interpretarea corectă pe scurt

Lipsa dovezilor care să susțină doctrina eronată a protestanților, conform căreia se presupune că venerarea onorifică a clădirilor este idolatrie, îi conduce la o serie de interpretări greșite ale textelor Sfinților Părinți, pentru a „dovedi" că se presupune că Biserica antică avea propria sa viziune nouă. Ei fac același lucru și cu textul Sfântului Atanasie pe care îl vom examina în acest articol. Ei scot o frază din context și o interpretează greșit după cum li se potrivește, pentru a demonstra ceea ce își doresc. Cu toate acestea, Sfântul Atanasie spune lucruri foarte diferite față de ceea ce cred ei ! Și acest lucru va deveni evident, deoarece vom prezenta apoi interpretarea acestui pasaj, precum și eforturile interpretative care au fost depuse, clasificând acest efort interpretativ într-un articol, prin corespondența unui interpret al pasajului, Georgios Tsimiridis.

1. Pasajul controversat al Sfântului Atanasie despre cult
Citația analizată a lui Atanasie cel Mare se găsește în a doua sa Orațiune împotriva arienilor (P. G. 26 , pp . 196-197). În această zicere, am evidențiat cu litere îngroșate nu doar punctele care necesită interpretare, ci și cuvintele și expresiile cheie, pe care le vom examina mai târziu, pentru a fundamenta interpretarea corectă.

Discursul Sfântului Părinte este următorul:

„ De aceea, este impiu să credem că Fiul este unul dintre toți ; și este blasfemie și prostie să spunem că El este o creatură, darnu este una dintre creaturi; și un poem, darnu este unul dintre poeme; și un născut, darnu este unul dintre cei născuți. Căci cum nu este El unul dintre aceștia, dacă, potrivit lor, El nu era înainte de a fi născut? Căci același lucru este cu creaturile și poemele că El nu este înainte de a fi născut și că El există din neființe și că El întrece gloria altora; căci acest lucru se găsește în orice

altă creație , diferită de ea însăși , și că El nu este mișcat de ceea ce se vede .”

Însă, potrivit ereticilor , creația este o poezie , nu ca în cazul creațiilor, din cauza diferenței lor în glorie , el arată celorlalte poezii că este mai bine să o compare cu Scriptura și să o arate ca fiind cea pe care o arată a fi numită cea mai mare dintre arhangheli; o arată ca fiind mai onorabilă decât tronurile , mai strălucitoare decât soarele și luna și mai mare decât cerurile. Acum, nu acesta este sensul; ci Tatăl Însuși și numai El Se arată a fi Fiul, zicând: Tu ești Fiul Meu; și: Acesta este Fiul Meu iubit , în care Îmi găsesc plăcerea; căci și îngerii Îl judecă , ca fiind altul decât ei ; și este venerat de ei, cel ce este mai mare în glorie, dar ca fiind altul decât toate creaturile și decât acestea, și numai al Tatălui , fiind în esență același cu Fiul . Căci dacă El se închină celui ce excelează în glorie , El vede și se închină la fiecare dintre ei care este superior lui . Dar nu este așa ; Căci creația nu se închină creației, ci un slujitor stăpânului său , iar creația lui Dumnezeu .

Petru, apostolul, când a vrut să i se închine lui Corneliu , l -a oprit , zicând: „Sunt un om bun”. Dar un înger, când Ioan a vrut să i se închine în Apocalipsa, l-a oprit, zicând: „ Iată , eu sunt împreună slujitor cu tine și cu frații tăi, prorocii, și cu cei ce păzesc cuvintele cărții Lui. Închină-te lui Dumnezeu ”.

Nu numai Dumnezeu ar trebui venerat ; și acest lucru este adevărat chiar și în cazul acestor îngeri, că îi întrec pe ceilalți în glorie , dar toți sunt creaturi și nu sunt dintre cei care sunt venerați , ci dintre cei care se închină Domnului . Manoah , tatăl lui Samson, a vrut să aducă jertfă îngerului , dar îngerul l-a împiedicat , spunând: Nu mie, ci lui Dumnezeu .

Și Domnul se închină prin îngeri; căci este scris: Și toți îngerii lui Dumnezeu I s-au închinat ; și din toate neamurile, așa cum a spus Isaia : Egiptul și negustorii Etiopiei au fost mistuiți , și sabeenii , bărbați de statură înaltă , au trecut peste tine și ți-au fost slujitori: apoi urmează: Și Ți se vor închina și în tine se vor ruga, căci Dumnezeu este în tine și tu nu ești Dumnezeu în întregime . Și ucenicii i- au primit , închinându-se lor și le - au spus , zicând: Mă numiți Domn și Învățător? Și bine ziceți, căci sunt. Și Toma , nezicându- i: Domnul meu și Dumnezeul meu, îl iartă și mai degrabă îl primește, fără să-l împiedice . Căci acesta este El , cum spun și ceilalți profeți , și David cântă: Domnul oștirilor, Domnul

oștirilor, care se tâlcuiește Domnul oștirilor și Dumnezeu adevărat și Atotputernic , chiar și arienii se împart în aceasta.

Dacă nu ar fi fost venerat , atunci nu s-ar fi spus acest lucru despre el , dacă ar fi fost dintre toate creaturile. Dar acum, din moment ce nu este o creatură, ci este născut din însăși esența Dumnezeului venerat și este prin natură Fiul; din acest motiv este venerat și se crede că este Dumnezeu și este Domnul oștirilor și conducător și omnipotent, asemenea Tatălui ” (Al doilea Discurs împotriva arienilor P. G. 26, pp . 196-197) .

2. Afirmațiile protestante

Din acest pasaj, protestanții în cauză izolează sintagmele: „ Dar nu este așa ; căci creația se închină creației ” și mai jos sintagma: „ Nu numai Dumnezeu ar trebui venerat ” , și spun:

„ Vedeți deci că nu trebuie venerate creațiile, nici măcar într-un mod onorabil? Pentru că aici nu vorbește despre venerare, ci despre venerarea creațiilor, întrucât Atanasie cel Mare face o distincție clară între creații și Dumnezeu. Și spune că «creația nu venerează creația», ci «venerarea aparține numai lui Dumnezeu». Prin urmare, voi, ortodocșii, greșiți să veneraţi altceva decât Dumnezeu .”

De fapt, ei continuă să arate în următoarele cuvinte ale Sfântului Atanasie exemplele pe care sfântul le citează, ale refuzului lui Petru de a fi venerat de Corneliu, ale refuzului îngerului care a dat Revelația de a fi venerat de apostolul Ioan și ale îngerului care a refuzat jertfa tatălui lui Samson, Manoah. Și susțin că, din moment ce și Atanasie cel Mare aduce exemple, opoziția sa față de orice fel de cult față de lucrurile create este complet documentată, întrucât el acceptă închinarea doar pentru Dumnezeu.

La prima vedere, argumentul protestant pare rezonabil și susținut de cuvintele sfântului. Însă o investigație mai atentă a textului sfântului dezvăluie ceva cu totul diferit! Pentru că interpretarea protestantă de mai sus este foarte departe de adevăratul sens al cuvintelor Sfântului Atanasie!

3. Nicăieri sfântul nu interzice venerarea clădirilor

Cu siguranță, nouă, ortodocșilor, ni se pare greu să credem că este posibil ca Sfântul Atanasie să fi putut avea o viziune atât de neortodoxă asupra cultului! De aceea, ar fi util să explorăm opiniile sale asupra acestui subiect mai pe larg.

Și în primul rând, oare sfântul interzice undeva venerarea unei clădiri de către o clădire?

Răspunsul la aceasta este „nu”! Oricât ați căuta în textul în cauză sau în orice alt text al sfântului, nu veți găsi nicăieri că acesta se opune închinării unei clădiri la o clădire. O astfel de interdicție există doar în imaginația protestanților! Pentru că fiți atenți la cum scrie exact despre închinare: „ zidire, căci zidire, nu se va închina ”. Nu spune: „nu va vedea”, adică nu ar trebui (sau ceva înrudit), ci „ nu se va închina ”. Asta înseamnă că nu vorbește despre o interdicție aici, ci relatează un eveniment! Adică ceva ce nu se întâmplă și nu ceva ce „nu ar trebui” să se întâmple!

Și iată justificarea protestantă:

„ În vremea sa, Biserica nu se închina clădirilor, iar această realitate este exprimată aici de Atanasie cel Mare. Prin urmare, asigurarea sa că așa ceva nu s-a întâmplat în vremea sa este echivalentă cu refuzul Bisericii de a se închina clădirilor ”!

4. Sfântul Atanasie afirmă venerarea clădirilor !

Dar, din nou, avem aici o altă problemă cu interpretarea protestantă a cuvintelor sfântului. Căci cum este posibil ca sfântul să spună că așa ceva nu se întâmplă (venerarea unei clădiri de către o clădire), când știm că așa ceva s-a întâmplat dintotdeauna ?

Așadar, primul lucru pe care trebuie să-l facem pentru a stabili dacă interpretarea protestantă este corectă este să vedem dacă, în textele Sfântului Atanasie, există măcar o altă referință la aceasta, care ar arăta cu certitudine dacă un astfel de tip de cult a existat în vremea sa . Și într-

adevăr, avem o astfel de referință la ea în al Treilea Discurs Antiarian ! (P. G. 26 , p. 332) .

Acolo, sfântul scrie următoarele:

„ Căci în Fiul se consideră divinitatea Tatălui. Și acest lucru poate fi mai ușor înțeles din exemplul chipului regelui . Căci în chip este tipul și forma regelui, iar în rege este tipul în chip. Căci asemănarea în chipul regelui este neschimbată; astfel încât cel care privește chipul îl vede pe rege în el, iar cel care îl vede din nou pe rege își dă seama că el este cel din chip. Și din faptul că nu schimbă asemănarea, celui care vrea să considere regele după chip, să spună dacă este chip: Eu și regele suntem una; căci eu sunt în el, rău în mine; și ceea ce vedeți în mine, aceea vedeți în el; și ceea ce vedeți în el, aceea vedeți în mine. Cine se închină chipului, în el se închină și regelui; căci forma și specia lui este chipul . ” (Al 3 - lea Discurs despre Arieni , P.G. 26, p. 332)

Aici sfântul nu vorbește doar despre Regele Dumnezeu și Chipul Său, Domnul Isus, ci despre OBICEIUL GENERAL de a se închina regelui prin chipul Său. Și folosește acest lucru ca EXEMPLU , pentru a vorbi și despre închinarea la Dumnezeu Tatăl prin Chipul Său, Isus Hristos!

Dacă sfântul nu ar vorbi despre „ exemplu ”, poate cineva ar putea susține că vorbește doar despre cultul lui Dumnezeu. Cu toate acestea, cuvintele sale sunt clare, că vorbește despre cultul unui rege creat, prin cultul chipului său creat, ca exemplu pentru cultul lui Dumnezeu. Este clar că un astfel de cultul nu a avut loc doar în vremea Sfântului Atanasie, dar el nu arată nicăieri că îl dezaprobă! De fapt, referirea sa la el este făcută într-un mod complet natural, ca ceva evident permis și corect, pe baza căruia este atribuit cultului lui Dumnezeu prin Chipul Său!

De asemenea, este imposibil ca Sfântul Atanasie să nu fi cunoscut o multitudine de pasaje din Sfânta Biblie care nu numai că permit, ci chiar impun venerarea unei clădiri de către o altă clădire!

Evident, așadar, că interpretarea protestantă a cuvintelor lui Atanasie cel Mare nu „corespunde” cu realitatea! Este clar că protestanții au înțeles greșit ceva aici, iar sfântul vrea să spună altceva prin aceste cuvinte.

5. Diverse eforturi interpretative ale creștinilor ortodocși

În continuare, vom prezenta câteva încercări de interpretare eșuate făcute asupra pasajului de către creștinii ortodocși, care au văzut insuficiența hermeneutică protestantă, dar nu au reușit să înțeleagă sensul exact al cuvintelor Sfântului Atanasie.

Ne amintim partea centrală și controversată a pasajului care a făcut atât de dificilă interpretarea corectă a acestuia de către interpreții protestanți și ortodocși:

„ ... Acesta este Fiul Meu iubit, pe care L-am născut ; și îngerii I se închină , ca și cum n-ar fi mai presus de ei ; și El este venerat de ei, care este mai mare în slavă, dar ca altul decât toate făpturile și decât cele care sunt, ci numai al Tatălui, care este același în esență cu Fiul . Căci El Îl venerează ca fiind întrecut în slavă și vede și se închină la fiecare dintre ei care este superior Lui . Dar nu este așa ; căci nicio creatură nu se închină la o altă creatură, ci un slujitor stăpânului său și o creatură lui Dumnezeu ... ”

În continuare, vom prezenta aceste eforturi interpretative, așa cum le-am extras din corespondența noastră cu interpretul Georgios Tsimiridis:

A) O interpretare care inversează sensul

Philotimos este o primă încercare a unui creștin de a traduce un text al Sfântului Atanasie cel Mare, dar din păcate este incorectă în puncte cheie, rezultând un sens complet diferit de cel al originalului . Acest interpret scrie :

„... și este venerat de ei, nu doar cu cea mai mare glorie, ci ca și cum ar fi diferit în raport cu toate creaturile, ci și în raport cu ele, pentru că numai cu Tatăl este același, în esență - Fiu -. Adică, dacă Îl venerează (pe Hristos), o fac pentru că El excelează în glorie, așa cum fiecare dintre cei mai mici se venerează pe cel mai mare . Dar nu este același lucru; căci o creatură nu se venerează pe o creatură, ci slujitorul stăpânului, iar creatura pe Dumnezeu ” (Sublinierea noastră).

Totuși, Atanasie cel Mare spune exact opusul sensului traducerii pe care am subliniat-o cu caractere aldine. Fiul nu este venerat pentru că excelează în glorie și nici fiecare persoană nu se venerează pe alta pentru că excelează în glorie! Traducerea corectă, în opinia noastră, este următoarea: „ Dacă (Fiul) se închină ca și cum ar excela (doar) în glorie, atunci (se pare = ar trebui) (ceva ce nu este redat deloc în traducere) fiecare dintre cei inferiori (nesemnificativi , inferiori, umili) (sau fiecare dintre creații) ar trebui să se închine celui care are o anumită funcție ” .

B) O interpretare care presupune o respingere a cultului de către creștinii din acea vreme

Acest al doilea efort interpretativ este oarecum similar cu cel protestant, deoarece presupune că la acea vreme creștinii se închinau doar lui Dumnezeu. Acest efort a fost formulat după cum urmează:

„ Așadar, concluzia care se poate trage este că, în vremea în care trăia Atanasie și exista erezia ariană, creștinii ÎN TOTALITATE (ca și Atanasie) credeau, aparent (poate cu excepții), că închinarea aparține DOAR lui Hristos, DOAR lui Dumnezeu, motiv pentru care Hristos le-a permis să i se închine. De aceea, Atanasie folosește acest argument. Sunt convins, și cred că nu este o coincidență, că din momentul în care Hristos a fost venerat ca Dumnezeu și apoi... nu a fost permis să se închine la nicio altă persoană (cu excepția lui Hristos, care este Dumnezeu-omul). Este o coincidență că în Noul Testament îngerul i-a interzis (și chiar de două ori) lui Ioan, care aparent NU ȘTIA că acest lucru era acum interzis, motiv pentru care a făcut-o. Și acum se explică (în umila mea opinie) ce a spus îngerul a doua oară când i-a interzis lui Ioan să i se închine (Apocalipsa 2:9). Adică, îi spune că închinarea aparține numai lui Dumnezeu... și această poruncă (în Noul Testament) nu-i mai privește doar pe cei care păzesc cuvintele lui Dumnezeu (Biserica), ci și pe profeții din Vechiul Testament (care” (s-ar fi putut închina pe unii cu onoare în Vechiul Testament). Deci, așa cum se spune în dreptul civil și penal, această poruncă are acum efect retroactiv! Este ca și cum i-ar spune că: chiar dacă închinarea oamenilor avea loc în Vechiul Testament, acum nu se mai poate repeta (pentru că din ce alt motiv i-ar spune că sunt un tovarăș de sclavie nu numai cu al tău, nu numai cu restul creștinilor, ci și cu oamenii din Vechiul Testament?) De ce ar face asta dacă această poruncă nu ar avea efect retroactiv ? Sublinierea este a noastră)

Încercarea de mai sus a aceluiași creștin de a oferi o explicație satisfăcătoare pentru enigma propriu-zisă a Sfântului Atanasie cel Mare este, de asemenea, lăudabilă, dar destul de extremă și greșită. Deoarece, prin explicația de mai sus, trebuie să acceptăm că biserica ÎN ÎNTREGUL SĂU credea că „ NUMAI Hristos trebuie venerat și niciun om, că din momentul în care Hristos a fost venerat ca Dumnezeu și de atunci încolo nu a mai fost permis să se venereze niciun alt om (cu excepția lui Hristos, care este Dumnezeu-omul) ”, precum și că Ioan, inspirat de Dumnezeu, cel care a scris cel mai înalt și mai magnific text al Noului Testament și al întregii Sfinte Biblii, evanghelia cu cele mai înalte semnificații teologice, evanghelia cu cele mai paradoxale cuvinte și înțelesuri, astfel încât, în mod natural și uman, nu era posibil ca concepte de neconceput și de neimaginat să-i vină în minte omului, unul dintre cei trei cărora biserica le-a acordat titlul de „ TEOLOG ”, NU CUNOȘTEA CELE MAI BAZATE PORUNCI , că venerarea oamenilor este interzisă sau că aceasta nu mai există!!!

Prin urmare, conform poziției de mai sus, NU ar trebui să ne închinăm CHIPURILOR persoanelor sfinte „ din momentul în care Hristos a fost venerat ca Dumnezeu și după aceea nu a mai fost permis să ne închinăm niciunei alte ființe umane ” sau este închinarea interzisă doar sfinților în viață, în timp ce interdicția nu se aplică și decedților? Pentru a nu fi lungi, nu vom menționa incidente din istoria ecleziastică care descriu acordarea de onoare și închinare persoanelor sfinte, vom menționa pur și simplu un singur pasaj din Noul Testament, care este suficient pentru a infirma interpretarea de mai sus și pentru a ne asigura încă o dată că Ioan știe foarte bine ce face și face CORECT atunci când se închină îngerului, iar îngerul, din UMILIRE, refuză să se închine. Să citim, așadar, Apocalipsa 3:9 în care Hristos se adresează îngerului din Filadelfia spunând: „ Iată, voi scoate din sinagoga Satanei pe cei ce zic că sunt iudei și nu sunt, ci mint. Iată, îi voi face să vină să se închine la picioarele tale și vor ști că te-am iubit .”

Din pasajul de mai sus vedem că nu numai că afirmația că „ nu le era îngăduit să se închine vreunui alt om (în afară de Hristos, care este Dumnezeu-omul) ” nu este valabilă, așa cum susține creștinul anonim, dar Dumnezeu-omul însuși INVITĂ și IMPUNE într-un fel închinarea propriului Său popor sfânt. Cu ACEASTĂ închinare (pe care Hristos însuși o îndeamnă și o impune), Ioan s-a închinat și el de două ori îngerului.

Desigur, am analizat acest incident al închinării lui Ioan la Înger într-un articol separat , iar acolo dimensiunea corectă a incidentului și semnificația sa precisă sunt clar vizibile.

Pe lângă aceasta, așa cum am arătat deja mai sus, pe vremea Sfântului Atanasie, era cu siguranță obișnuit să se venereze clădire cu clădire, ceea ce infirmă complet această ipoteză.

C) O interpretare a supremației naturii

Următoarea interpretare a cuvântului enigmatic al sfântului părinte a fost formulată de un alt creștin :

„ Paradoxul din discursul actual al Sfântului Atanasie cel Mare este că el pune în paralel cultul primit de îngeri de către Fiu cu cultul relativ sau onorific care există printre oameni, iar acesta este punctul care ne-a tulburat pe mulți dintre noi. El sugerează că, dacă Fiul se închină ca fiind întrecut în glorie, atunci oamenii ar trebui să facă același lucru între ei. Dar ei DEJA o fac pentru că cultul onorific printre creaturi DEJA exista încă din vremea Sfântului Atanasie cel Mare! Aceasta înseamnă că Fiul este venerat ca fiind întrecut în glorie? Dar acum, când este venerat ca fiind întrecut în natură, oamenii nu pot face același lucru (nici măcar într-un sens relativ) ”!

Într-adevăr, aceasta este o explicație care aproximează în mare măsură sensul cuvintelor sfântului părinte, dar printr-o astfel de explicație sfântul părinte pare să se opună cultului relativ sau onorific atribuit persoanelor sfinte ale lui Dumnezeu, pe care îl acceptă în mod clar într-un alt cuvânt al său, așa cum am arătat mai sus, sau chiar există (așa cum am arătat și noi), ca fiind acceptabil chiar în Sfânta Biblie, lucru pe care, desigur, sfântul îl știa!

Deci și această interpretare are probleme.

D) Eforturi interpretative pentru închinare

Prin urmare, deoarece interpretarea de mai sus intră în conflict cu credința Marelui Atanasie privind existența și acceptarea DEJA a cultului relativ sau onorific, din acest motiv, același creștin a propus o explicație originală pentru a normaliza și reconcilia toate cele de mai sus. Această explicație este următoarea:

„În acest punct al cuvintelor sfântului părinte, începe obstacolul interpretativ și dilema pentru noi toți, pentru că în ce sens să înțelegem că se referă la închinarea dintre « subdescendenți »? Dacă paralelismul este absolut, atunci trebuie să-l înțelegem în sensul de închinare, deoarece aceasta este închinarea corespunzătoare a îngerilor față de Fiul. Totuși, o astfel de interpretare este respinsă de același sfânt părinte din continuarea cuvintelor sale: « Dar nu este așa ; căci creația nu se închină creației, ci slujitorul este stăpânul ei, iar creația este Dumnezeu » . Prin urmare, o creație nu se închină la o altă creație. Aducerea închinării este interzisă printre ființele create. Închinarea este oferită DOAR de către sclav Stăpânului și de către creatură lui Dumnezeu!”

Și acum ajungem la a doua interpretare. Dacă paralelismul nu este absolut, atunci trebuie să înțelegem închinarea în sens relativ, adică în sensul de a oferi onoare, mulțumire, respect și reverență persoanelor care dețin o anumită funcție, fără ca aceasta din urmă să fie întotdeauna adevărată. Întâlnim astfel de exemple din abundență în studiul Sfintei Biblii (vezi Gen. 23:7,12, 27:28-29, MB:6, MG:25,27, M D:14, 1 REGI 1:23, 18:7, 2 REGI 1:13 , 2:15, A ′ PARAL. 29:20, APOCALIPSA 3:9).

Însă sfântul părinte pare să respingă și acest tip de cult în continuarea discursului său, aducând chiar ca argument două incidente din Noul Testament conform cărora oamenii, din motive de onoare, evlavie sau mulțumire, se închinau altor oameni sau îngeri, în timp ce aceștia din urmă îndeplineau respectivul cult. Și îl îndeplineau PE DREPT, conform sfântului părinte, deoarece „ creatura nu se închină creaturii (NICI MĂCAR ÎNTR-UN SENS RELATIV SAU ONORIFIC!!!) , ci un sclav o stăpânește, iar creatura lui Dumnezeu ” .

Și iată-ne puși în fața unei prăpastii interpretative pe care nici o interpretare nu o „leagă” nici cealaltă! Ambele explicații nu transmit în mod satisfăcător conținutul cuvintelor sfântului părinte cu privire la credința Bisericii în venerația relativă sau onorifică a persoanelor sfinte. Și iată ereticii care caută astfel de ziceri în textele sfinților părinți pentru a-și baza pe ele neînțelegerile și pentru a spune că până și aceștia din

urmă sunt de acord cu credințele lor! În acest caz, cu respingerea venerației relative a persoanelor sfinte chiar și de către un părinte de statura și calibrul Marelui Atanasie.

E) Interpretarea prefăcătoriei

Următoarea încercare de interpretare presupune că Sfântul Atanasie s-a prefăcut pur și simplu că acceptă refuzul prosternarii, pentru a fi înțeles de interlocutorii săi. Iar această încercare a fost consemnată astfel:

Nădăjduim că nu vă așteptați ca noi, din nevrednicia noastră, să pătrundem în mintea acestui Mare Om și să scoatem la suprafață comoara ascunsă pe care o conține! Vom îndrăzni să formulăm un singur gând și să-l predăm judecății celor care judecă fără frivolitate și iubirii celor care Îl iubesc pe Iisus Hristos, cuvântul Său și celor care îl caută cu râvnă.

Minima experiență pe care am acumulat-o în discuțiile cu persoane heterodocșe din 1990 încoace ne-a învățat că preocuparea lor este cea mai intensă NU atunci când formulăm argumente ortodoxe și, în acest fel, încercăm să le demolăm fragilul edificiu religios - cred, ci atunci când ne asimilăm, când devenim UNA cu propria lor credință și încercăm, nu mai cu argumente ortodoxe, ci prin zguduirea, dărâmarea propriei lor credințe, prin formularea de argumente bazate pe logica propriei lor credințe.

Uneori, pentru a obține rezultatul dorit, suntem „ forțați ” să folosim pasaje din Scriptură în sensul și sensul pe care le oferă acestea .

Vom da un exemplu pentru a fi mai ușor de înțeles: penticostalii, Martorii lui Iehova și protestatarii în general susțin că noi, ortodocșii, greșim, deoarece printre multele „greșeli” pe care le avem, există una numită Botezul Pruncilor ! Și folosesc ca argument pasajul din MATEI: 18:19-20 „ Duceți-vă, dar , și faceți ucenici din toate neamurile, botezându -i în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh și învățați -i să păzească tot ce v-am poruncit ...”

Așadar, ținând cont de toate cele de mai sus, ne prefacem față de interlocutorul nostru heterodox că și noi înțelegem pasajul specific în acest fel și îl analizăm pentru el conform interpretării sale superficiale și la prima vedere pe care pare să o aibă, dar pe care interlocutorul nostru o

poate înțelege. Iar când descoperă că interpretarea la care a crezut până acum nu este într-adevăr corectă, deoarece nu transmite corect sensul pasajului, atunci lucrurile devin puțin mai ușoare în ceea ce privește înțelegerea corectă a Scripturii de către interlocutorul nostru și restaurarea adevărului. (Puteți vedea interpretarea acestui pasaj și această „prefăcătorie" în articolul nostru relevant).

Prin urmare , acceptăm explicația heterodoxului pentru a-l conduce la rezultatul dorit în acest fel. Și în acest caz, care este rezultatul dorit? Conform analizei detaliate care a precedat, pasajul specific din Evanghelia după Matei nu este doar potrivit ca argument împotriva botezului copiilor, așa cum cred cei care interpretează greșit cuvântul „ a ucenic " și subliniază prioritatea acestuia față de „ a boteza", ci, dimpotrivă, același pasaj este un argument PENTRU botezul copiilor!!!

Și aici vom îndrăzni să formulăm ceva ce ar putea fi caracterizat nefavorabil de unii. Oare Atanasie cel Mare urmează aceeași tactică? Deși în adâncul sufletului știe dinainte că atât cultul onorific există printre creaturi, cât și cultul euharistic, iar cultul respectului și evlaviei este de obicei observat printre oameni, dar pentru a-i convinge pe marțieni că Fiul este venerat ÎNTR-UN MOD ABSOLUT și VENERABIL , un mod asemănător căruia nu se găsește și nici nu i se permite să existe printre creaturi , el se preface că nu acceptă cultul printre ființele create pentru a-și întări argumentul în favoarea unicității cultului pe care Fiul îl primește de la îngeri?

O astfel de explicație ar fi satisfăcătoare în cazul în care nu ar exista un text al aceluiași părinte care să ateste că acesta acceptă sau are în vedere venerația relativă sau onorifică. Întrucât avem o astfel de mărturie, cum este cea la care ne referim mai sus, și o întâlnim în al treilea său discurs antiarian (vezi P. G. 26, p. 332) , atunci suntem obligați să ne dedicăm unor noi cercetări pentru a găsi o nouă interpretare satisfăcătoare a enigmei cuvintelor sfântului părinte.

F) Interpretarea care vrea ca „superiorul" să fie Fiul

Următoarea traducere a fost formulată pentru această afirmație dificil de înțeles a Sfântului Părinte : „ Dacă El (Fiul) ar fi venerat ca unul care întrece în slavă îngerii, fiecare dintre cei care sunt mai prejos (în slavă)

decât El (Fiul) ar trebui să I se închine și el ca fiind mai glorios decât ei ”. Adică, dacă Fiul este venerat de îngeri ca fiind mai glorios decât ei (adică ca o creatură), restul creației (sau fiecare creatură) ar trebui, de asemenea, să I se închine din același motiv (adică ca fiind mai glorios) . Cu toate acestea, această traducere ridică unele întrebări:

1) Poate deveni superioritatea Fiului în termeni de glorie, adică atributul celei mai glorioase creații, și un nume pentru Fiu ? Cu alte cuvinte, numindu-l pe Fiu „SUPERIOR”, oare Atanasie cel Mare sugerează că îl acceptă într-un fel, în conformitate cu modul în care îl acceptă heterodocșii?

2) Textul spune: „ închinați-vă celui care este superior ” și nu „ închinați-vă CA fiind superior în glorie creației”, așa cum o redă traducerea de mai sus!

3) Dacă Fiul ar fi doar o creație strălucitoare (așa cum l-au acceptat marțienii), se poate spune despre restul creației că Fiul o întrece DOAR în glorie ? Într-un fel, se poate spune despre îngeri, deoarece gloria care i-ar separa pe unul (Fiul) de celălalt (îngerii glorificați) nu ar fi enormă. Ar fi comparabilă! Dar acum, în ceea ce privește creația, se poate spune așa ceva când știm că distanța care îi separă pe îngeri, adică lumea spirituală, de restul creației, adică lumea materială, este incomparabilă? Cu cât mai mult distanța dintre Fiul (ca cea mai strălucitoare creație) și restul creației?

4) Dacă se dovedește în cele din urmă că „ superiorul ” nu este Fiul, atunci automat cultul subdescendenților nu se referă la Fiu, ci la altceva! Și dacă se dovedește în cele din urmă că așa stau lucrurile, atunci subdescendenții nu sunt caracterizați în acest fel în comparație cu Fiul, ci în raport cu altceva !

5) Atanasie cel Mare formulează o ipoteză, adică avem un discurs ipotetic (al irealului) conform căruia ipoteza este influențată de atribuire. Și întrucât în acest caz Fiul NU este venerat de oameni în termeni de glorie (atribuire), prin urmare NU același lucru este valabil și de îngeri (ipoteză). Adică, modul de venerare al îngerilor DEPINDE de modul de venerare al oamenilor? Adică, îngerii se închină Fiului nu ca pe o creatură ci ca pe un Dumnezeu adevărat pentru că și restul creației Îl venerează în aceeași calitate?

Și dacă această concluzie este adevărată, atunci ce se va spune despre timpul de ignoranță (FAPTE 17:30 „ Dumnezeu a trecut cu vederea vremurile de ignoranță ...”) în timpul căruia adevărata închinare a lui Dumnezeu a fost ignorată de majoritatea oamenilor? Atunci Fiul nu a fost venerat în închinare, adică ca Dumnezeu adevărat? În tot acest timp de ignoranță, LA CE a fost venerat el, ca și cum închinarea corectă a îngerilor ar depinde de credința corectă (închinarea, adorarea) oamenilor?

6) Pentru a-i convinge pe marțieni că Fiul este superior în natură și esență îngerilor, Atanasie cel Mare ne transferă de la cultul îndeplinit de lumea spirituală către Fiu la cultul printre creaturi. El pune în paralel cultul îngerilor cu cel al creaturilor. Totuși, conform traducerii de mai sus, în ce mod facil se realizează această tranziție? Care este relația dintre cultul pe care Ioan l-a atribuit îngerului în Apocalipsa și cel al lui Corneliu către Apostolul Petru cu cel al îngerilor și „ sub-îngerilor ” și cum demonstrează cele două exemple de mai sus natura diferită și superioară a Fiului?

7) Observăm că, pentru ca traducerea de mai sus să fie corectă, trebuie neapărat adăugate cuvinte explicative, adică sensuri care nu există în textul original, cum ar fi: „ cât despre slavă ”, „ de la el (Fiul) ”, „ spre slava de la aceștia ”.

Din toate motivele menționate mai sus, vom respinge traducerea de mai sus și nu vom fi de acord cu ea.

6. Interpretarea corectă a pasajului lui Atanasie cel Mare

Prin urmare, deoarece interpretarea și traducerea corectă a pasajului sfântului nu trebuie neapărat să aibă NICIUNA dintre problemele interpretărilor de mai sus, purcedem la o interpretare care nu numai că nu are problemele menționate mai sus, dar care se leagă armonios de fapte și de toate contextele cuvintelor sfântului, astfel încât să ne convingă definitiv că exact asta a vrut să spună sfântul!

A. Scopul argumentului sfântului, în context

Atanasie cel Mare încearcă să demonstreze diferența sau superioritatea naturii Fiului, în comparație cu cea a îngerilor, bazându-se pe închinarea pe care El a primit-o și a ACCEPTAT-o ca Fiu (înainte de întrupare) și care închinare și ACCEPTARE au continuat să existe chiar și după întrupare !

Deja în Primul său Discurs anterior, Sfântul Atanasie analizează în detaliu cum Fiul nu este comparat „în glorie" cu îngerii și cu orice altă creatură, ci este „kritton", ceea ce înseamnă incomparabil diferit. (Puteți vedea o parte din această analiză AICI). Și se mișcă în același cadru în acest discurs al său pe care îl examinăm. Și aici, el vrea să demonstreze că Hristos nu este venerat de celelalte creaturi „ ca întrecându-l în glorie ", ca și cum ar fi comparat cu ele, ci într-un „ kritton ", într-un mod incomparabil superior.

Să încercăm, așadar, să ne apropiem cât mai bine de cele mai profunde cuvinte ale Sfântului Părinte:

„ Căci dacă se închină celui ce se ridică în glorie , vede că fiecare dintre ei se închină celui ce se ridică . Dar nu este așa ; căci creația nu se închină creației, ci slujitorul stăpânului său, iar creația lui Dumnezeu . "

Există o opinie că prin sintagma „ dar nu este așa " Sfântul Părinte vrea să spună că nu se întâmplă așa cu îngerii, cu venerarea îngerilor. Adică, ei leagă această sintagmă de ipoteza discursului ipotetic „ Dacă se închină ca fiind întrecut în slavă ". Alții o leagă de următoarea sintagmă: „ creatură, pentru că o creatură nu se închină ". În opinia noastră, această sintagmă specifică este legată de redarea discursului ipotetic „ el vede și fiecare dintre subordonații săi se închină celui care întrece ".

Discursul ipotetic anterior corespunzător al sfântului părinte ne ajută să ajungem la această concluzie: „ Dar dacă, potrivit ereticilor , creația sau poemul nu este , caîn creații, datorită diferenței lor de glorie , se arată celorlalte poeme că este mai bine să o comparăm cu Scriptura și să arătăm că este cea care se spune că este mai mare decât arhanghelii; se arată că este mai onorabilă decât tronurile și mai strălucitoare decât soarele și luna și mai mare decât cerurile. Dar acum nu mai este atât de remarcată ."

Iată un alt motiv ipotetic, și acesta unul de-al irealului, cu ajutorul căruia se dovedește superioritatea și natura superioară a Fiului în comparație cu

restul creației. Atanasie cel Mare spune că, dacă Fiul ar fi fost o creație, așa cum cred ereticii, atunci Scriptura ar fi trebuit să-l compare cu celelalte creații (îngeri, arhangheli, soare, lună, firmament etc.) și superioritatea Fiului ar fi fost evidențiată! Dar Scriptura nu face o astfel de comparație (nicăieri): „ Acum nu este marcat astfel ”. Corespondența și paralelismul acestei expresii cu „ Dar nu este așa ”, în punctul disputat din pasaj, este, prin urmare, evident. Și așa cum prima ne spune că APODOZA discursului ipotetic nu este valabilă (deoarece Biblia nu face o afirmație pentru așa ceva), tot așa a doua expresie ne spune că APODOZA discursului ipotetic corespondent la care se referă nu este valabilă. Și, din moment ce Biblia nu face o astfel de afirmație, DECI Fiul NU este o poezie, o creație . Natura sau esența Lui este superioară, mai sublimă decât această creație, cu alte cuvinte, el nu aparține creațiilor acestei creații, ci ÎN AFARA creației! Și în afara creației DOAR DUMNEZEU APARȚINE și NICIO CREAȚIE, nici măcar îngerii cu excepția !!!

B. „Toată lumea vede” este cheia interpretării corecte a cuvântului sfântului

Credem că cheia înțelegerii corecte a cuvintelor enigmatice ale Sfântului Părinte se află ascunsă în sintagma „ fiecare vede ”!

Dacă sfântul ar fi vrut pur și simplu să spună că „orice creație inferioară să se închine celei superioare după slavă”, nu ar folosi cuvântul: „fiecare”! Ar spune: „ chiar și cei inferiori lor se închină celui superior ”. Dar pentru că folosește cuvântul: „ fiecare ”, exact asta vrea să sublinieze, închinarea GENERALĂ ȘI DE CĂTRE TOȚI!

În umila noastră opinie, suntem de umila părere că sfântul părinte vrea să spună că, dacă Fiul ar fi venerat (sub îngeri) în termeni de glorie , cu alte cuvinte CA O CREAȚIE (conform analizelor sale anterioare), pur și simplu comparativ mai strălucit decât îngerii, atunci ar fi necesar , adică ar fi obligatoriu, ca fiecare dintre cei umili, neînsemnați, inferiori, subordonați, să respecte același lucru față de cei superiori, față de cei care au o poziție, adică față de cei superiori social, funcționari, regi și în general față de cei aflați în autoritate (cf. 1 Timotei 2:2 „ Îndemn, înainte de toate, să se facă cereri, rugăciuni, mijlociri și mulțumiri pentru toți oamenii, pentru regi și pentru toți cei ce sunt în autoritate. „ în

superioritatea ființelor , ca să ducem o viață liniștită și pașnică în toată evlavia și smerenia ”) și TOȚI EI acceptă închinarea , așa cum sfântul explică faptul că și Fiul o acceptă . Și, așa cum Fiul acceptă FIECARE închinare , tot așa ar trebui ca și creaturile să accepte FIECARE închinare, de la alte creaturi inferioare lor „după slavă”, dacă Fiii erau venerați ca îngeri, ca făpturi. Exact asta spune sfântul aici!

Dar „ nu este așa ”, adică nu se întâmplă așa (printre creaturile - subordonate), pentru că NU TOATE CREATURILE, CELE MAI ÎNALTE ÎN SLAVA, SE ÎNCEACĂ ÎN FAȚA ACESTOR CREATURI . Și o creatură poate REFUZA să fie venerată de o altă creatură. Iar ACCEPTAREA închinării aparține pe drept DUMNEZEIREI , este aceeași, caracteristică NATURII DIVINE ! „ Nu numai lui Dumnezeu i se cuvine să fie venerat ”. Închinarea este LEGITIMĂ ȘI GENERALĂ numai pentru Dumnezeu. Pentru creaturi este OPȚIONALĂ!

C. De ce menționează sfântul exemplele de clădiri care au refuzat cultul?

Dacă, așadar, Fiul ar fi o CREAȚIE , atunci NU AR ACCEPTA ÎNTOTDEAUNA ÎNCHINAREA , ar respinge-o așa cum îngerul i-a făcut lui Ioan, așa cum Petru i-a făcut lui Corneliu și ar închina DUMNEZECETIA, ADEVĂRATULUI DUMNEZEU și CREATOR , așa cum îngerul l-a închinat pe Ioan și așa cum Petru l-ar închina pe Corneliu dacă acesta din urmă ar fi deja creștin!! Și acest lucru, spune sfântul părinte, este cunoscut de îngeri și din acest motiv (adică, că acceptarea închinării este o caracteristică a Dumnezeirii) ei renunță la închinarea la alte creaturi „ și acest lucru este valabil și pentru acești îngeri, că nu- i întrec pe ceilalți în glorie , ci toți sunt creaturi și nu sunt dintre cei care sunt închinați , ci dintre cei care se închină Domnului . ”

D. Închinarea este obligatorie pentru Fiu, spre deosebire de clădiri.

Deoarece conform DEUT. LB: 43 (0 ´) „... și toți îngerii lui Dumnezeu s-au închinat Lui ” la care cf. EVR. A: 6 „ s-au închinat ” este o poruncă explicită a lui Dumnezeu și, prin urmare, o inflexiune imperativă și, în consecință, toți îngerii sunt porunciți , ordonați, adică OBLIGAȚI să se închine lui Hristos, cu ocazia sintagmei „ Fiecare vede ” care indică

necesitatea și indispensabilitatea lucrului, în sintagma sfântului părinte „Fiecare vede și fiecare dintre subordonații săi se închină superiorului ”, există și interpretarea că fiecare, adică TOȚI subordonații, SUNT OBLIGAȚI să se închine superiorului său social și că acesta ar trebui să accepte închinarea conform tipului de acceptare a închinării Fiului de către îngeri! „ Dar nu este așa ”

Dacă, așadar, prosternarea printre cei supuși, adică ÎNTRE CREATURI , ar fi fost obligatorie , ar fi trebuit să fie acceptată de înger și nu respinsă. Totuși, prosternarea printre creaturi este opțională, deoarece superioritatea în glorie NU implică prosternarea obligatorie printre cei supuși, motiv pentru care este respinsă din smerenie și este OBLIGATORIE DOAR atunci când se referă la și se adresează ZEITATII ! Faptul că prosternarea este OBLIGATORIE indică și natura diferită a persoanei venerate , deoarece creaturile, fiind de aceeași natură, nu sunt obligate să se prostereze între ele, DOAR OPȚIONALĂ !

Este demn de remarcat în pasajul actual DEUT. LB: 43 (O ′) că Cel căruia TOȚI îngerii lui Dumnezeu trebuie să I se închine, conform contextului, este Yahweh (v. 37), singurul Dumnezeu adevărat (v. 39). Conform EVREI 1:6 , unde este citat chiar acest pasaj din O ′, el este „ întâiul născut ”, adică Fiul ales. Prin urmare, Fiul este ÎNCHINARE , pentru că el este ÎNSUȘI YAHWEH DUMNEZEU, ÎNTREAGA ESENȚĂ DIVINĂ !

Care persoană, prin fire, acceptă închinarea? Desigur, DOAR Hristos! Datorită Lui se aplică zicala: „ Căci nicio făptură nu se închină altei făpturi, ci slujitorul Stăpânului său și făptura lui Dumnezeu ” , cum spune sfântul. Doar închinarea unui slujitor către Stăpân și a unei creaturi către Dumnezeu I se aduce de către creaturi, și nu o închinare onorifică „după slavă”, adică o închinare între creaturi.

Și în acest punct menționează câteva exemple în care se pare că Fiul este venerat de creaturi și ACCEPTĂ venerarea (adică în contrast cu îngerii care o resping):

„Și Domnul se închină prin îngeri, căci este scris: « Toți îngerii lui Dumnezeu I se închină ; și prin toate neamurile , după cum a zis Isaia , Egiptul va fi mistuit , negoțul Etiopiei și sabeenii, bărbați de statură înaltă , vor trece peste tine și îți vor fi slujitorii; atunci ți se vor închina și se vor ruga ție , căci Dumnezeu este în tine și tu nu ești Dumnezeu în toți .” Și

ucenicii I s-au închinat , iar el i -a primit și i-a învățat, zicând: « Nu-Mă numiți voi Domn și Învățător? Și bine ziceți că sunt.» Și Toma nu știa. Căci el este , cum zic și ceilalți profeți , și David cântă: «Domnul oștirilor , Domnul oștirilor», care se tâlcuiește: «Domnul oștirilor și Dumnezeu adevărat și Atotputernic» , chiar și arienii se împart în aceasta .

„Și dacă nici el, nici el nu s-ar fi închinat , n-ar fi spus aceasta despre el , dacă ar fi fost dintre toate creaturile. Dar acum, pentru că nu este o creatură, ci este de aceeași esență cu Dumnezeul cel închinat , născut și prin fire Fiul; din acest motiv este închinat și se crede că este Dumnezeu și este Domnul oștirilor și conducătorul și atotputernicul, asemenea Tatălui.”

Vedem, așadar, prin această interpretare cât de lin trecem de la cultul îngerilor la Dumnezeire și cât de perceptibil și de ușor de înțeles este paralelismul încercat de sfântul părinte între cultul unei ființe create față de Necreat și cultul printre ființele create!

Abordarea noastră, așadar, în traducerea cuvintelor cu adevărat enigmatice și misterioase ale Marelui Atanasie este următoarea: „ Căci , așa cum cel ce întrece în slavă se închină , așa vede și pe fiecare dintre ei închinându -se celui ce îl întrece . ”

„ Dacă (Fiul) se închină ca și cum ar fi superior (doar) în glorie, atunci fiecare dintre cei inferiori (nesemnificativi , subordonați , smeriți) (sau fiecare dintre creații , sau fiecare creație care se află într-o poziție umilă) ar trebui să se închine celui care are o anumită funcție .”

Numai Domnul și Dumnezeu, așadar, este mulțumit de și de aceea acceptă ÎNTOTDEAUNA închinarea la creaturi ! Și pentru a-și susține cuvântul, sfântul părinte aduce cele două exemple binecunoscute din Noul Testament, închinarea la înger de către Ioan și la Petru de către Corneliu, prin care refuzul de a accepta închinarea la înger, respectiv la Apostolul Petru, evidențiază și dovedește DUMNEZEIREA Fiului !

7. Exemple de adorare a Fiului în Biblie

Totuși, să îndrăznim să completăm acest Mare Părinte cu încă câteva exemple hagiografice de cazuri în care a doua persoană a Sfintei Treimi a fost venerată și, în toate cazurile, EL A ACCEPTAT venerarea creaturilor și, prin urmare, în acest fel, Natura Sa Divină a fost revelată.

Biblia spune explicit: „ Să te închini Domnului Dumnezeului tău și numai Lui să-I slujești ” (MATEI 4:10, la care cf. DEUT 6:13). Închinarea în sens absolut sau, cu alte cuvinte, închinarea este potrivită DOAR lui Dumnezeu. Dar în multe locuri din Biblie vedem că Fiul (înainte de întrupare) și Hristos în Noul Testament, este venerat și venerat. Prin urmare, Fiul este inclus în conceptul de Dumnezeu . Să vedem, așadar, în ce pasaje a doua persoană a Sfintei Treimi este prezentată ca obiect de închinare.

„ Iată, pe norii cerului vine cineva ca Fiul omului... și I s-a dat stăpânire, cinste și o împărăție, pentru ca toate popoarele, semințiile și limbile să-I slujească (= „se va închina” conform ebraicei). Stăpânirea Lui este o stăpânire veșnică și Împărăția Lui nu va fi nimicită niciodată ” (DAN. 7:13-14) .

„ Eu sunt Dumnezeu și nu este altul. Eu sunt atotputernic și dreptatea nu va ieși din gura Mea; cuvintele Mele nu se vor întoarce , căci în Mine se va pleca orice genunchi și orice limbă va mărturisi pe Dumnezeu ” (ESV ME: 22-23 , cf. ROM. 14:11, unde Pavel aplică expresia tocmai lui Hristos), precum și FILIP. 2:9-11, unde persoana înaintea căreia „ se va pleca orice genunchi din ceruri și de pe pământ și dedesubt, și orice limbă va mărturisi ...” este a lui Isus !)

„ Unde este Împăratul Iudeilor, care S-a născut? Căci am văzut steaua Lui în răsărit și am venit să ne închinăm Lui . Și s-au aruncat la pământ și s-au închinat Lui . ” (MATEI 2:2,11)

„ Și cei ce erau în corabie au venit și I s-au închinat , zicând: Cu adevărat, Tu ești Fiul lui Dumnezeu .” (MATEI 14:33)

„ Crezi tu în Fiul lui Dumnezeu ?... „Cred, Doamne”, a zis el și I s -a închinat .” (IOAN 9:35, 38)

„ Și văzându-L de departe (îndemoniatul) , a șezut și I s-a închinat . Apoi a strigat cu glas tare: „Ce am eu a face cu Tine, Isuse, Fiul Dumnezeului Celui Preaînalt ?” (MARCU 5:6-7)

„ Și iată că un lepros a venit la El și s-a închinat , zicând: „Doamne, dacă voiești, poți să mă curățești .” (MATEI 8:2)

„ Pe când le vorbea încă Isus, iată că a venit un conducător , I s-a închinat și I- a zis: «Fiica mea a murit acum .»” (MATEI 9:18)

„ Și femeia (cananeană) a venit și s-a închinat Lui , zicând: „Doamne, ajută-mă !” (MATEI 15:25)

„ Atunci a venit la El mama fiilor lui Zebedei împreună cu fiii ei, I se închina și-I cerea ceva .” (MATEI 20:20)

„ Și mironosițele au venit, I-au ținut picioarele și I s-au închinat . Când L - au văzut, I s-au închinat și au rămas uimiți .” (MATEI 18:9,17)

„ Și ei (ucenicii) I s-au închinat și s-au întors la Ierusalim cu bucurie mare .” (Luca 22:52)

„... ca toți să-L cinstească pe Fiul , așa cum cinstesc pe Tatăl .” (IOAN 5:23) Isus nu numai că nu a respins închinarea, dar El a vrut și ca toți să-L cinstească CA Tată.

„ A Celui ce șade pe tron și a Mielului fie binecuvântarea, cinstea, slava și stăpânirea în vecii vecilor ! Și cele patru făpturi vii au zis: Amin! Și bătrânii s-au aruncat la pământ și s-au închinat .” (Apocalipsa 5:13-14)

„ În el va fi scaunul de domnie al lui Dumnezeu și al Mielului , și slujitorii Lui I se vor închina .” (Apocalipsa 22:3)

Ce concluzie se trage, așadar, din pasajele de mai sus? Că atât Dumnezeu, cât și Mielul sunt OBIECTE DE ÎNCHINARE , deoarece cei doi sunt în esență UNUL. O SINGURĂ Dumnezeire, O SINGURĂ Împărăție, O SINGURĂ glorie, O SINGURĂ onoare, O SINGURĂ adorație și închinare. Dacă Hristos nu ar fi Dumnezeu adevărat, ci o creatură, închinarea la persoana Lui ar fi idolatrie. Și Sfânta Biblie condamnă idolatria, mai ales în acel pasaj în care declară că Hristos este Dumnezeul Adevărat ! „ Și noi știm că Fiul lui Dumnezeu este și ne-a dat pricepere ca să-L cunoaștem pe Cel ce este adevărat. Și noi suntem în Cel ce este adevărat, în Fiul Său, Isus Hristos . Acesta este Dumnezeul adevărat și viața veșnică. Copilașilor, păziți-vă de idoli .” (1 IOAN 5:20-21)

Să nu ne lăsăm, așadar, conduși la interpretări și explicații extreme de tipul „ Ioan NU ȘTIA ce face când se închina îngerului sau închinarea la persoane sfinte era interzisă de Hristos și așa mai departe ” sau, explicându-l superficial pe Sfântul Atanasie, tragem concluzii arbitrare că până și el a respins închinarea onorabilă a creației față de creație. Există întotdeauna o cale de mijloc, o interpretare cu cele mai puține vulnerabilități și aceasta se aplică majorității pasajelor, conceptelor sau situațiilor dificile și de neînțeles din Scriptură care, slavă Domnului, își găsesc răspunsul din abundență în Biblie! Pentru că, așa cum s-a menționat mai sus pentru APOCALIPSA 2:6 în conjuncție cu v. 16 , Sfânta Biblie are mai multe contradicții, dar toate sunt aparente și nu reale! Vedem același lucru întâmplându-se cu unii Părinți ai Bisericii, care, din motive de oportunitate, s-au exprimat în așa fel încât credem că scrierile lor se contrazic între ele, dar, așa cum s-a demonstrat prin acest studiu, contradicțiile lor sunt aparente și nu reale!

8. Interpretarea corectă pe scurt

Pe scurt, Sfântul Atanasie, dorind să demonstreze că Hristos NU este pur și simplu un înger superior, așa cum susțineau ereticii, folosește următorul argument:

„ Căci dacă se închină celui ce se ridică la glorie , îi vede pe fiecare dintre ei, care este superior lui, și se închină . Dar nu este așa ; căci creația nu se închină creației, ci slujitorul Stăpânului său, iar creația lui Dumnezeu . ”

Simplu spus, spune:

Dacă Hristos ar fi venerat doar cu onoare „după slavă”, așa cum sunt venerate creaturile, și nu cu venerație ca Dumnezeu, atunci TOATE creaturile ar trebui să se închine creaturilor superioare cu onoare. Dar nu este așa. De aceea, în cazul închinării la Hristos, o creatură nu se închină la o altă creatură, ci un sclav se închină la un Stăpân, iar o creatură se închină la Dumnezeu.

Și sfântul continuă, prezentând exemple de creaturi care au refuzat închinarea din partea altor creaturi, din smerenie. Și contrastează acest lucru cu cazul lui Hristos, care NU A NEGAT NICIODATĂ

ÎNCHINAREA și, de fapt, prezintă versete din Sfânta Biblie care poruncesc TUTUROR oamenilor și TUTUROR îngerilor să i se închine PE DREPTE! Pentru că „ Doar Dumnezeu trebuie închinat ” pe bună dreptate! La creaturi, închinarea este opțională, pur și simplu onorifică și prin concesie, iar ele o pot refuza din smerenie dacă doresc.

Parcurgând lucrarea de față, simțim nevoia să-i mulțumim Părintelui Serafim pentru valoroasa sa contribuție la interpretarea textului Marelui Atanasie. Prin urmare, încredințăm această interpretare, prin harul lui Dumnezeu, judecății celor care judecă fără frivolitate și iubirii celor care Îl iubesc pe Iisus Hristos, cuvântul Său și celor care îl caută cu râvnă. Tot ce este corect în această lucrare, este atribuibil lui Dumnezeu, care a dat mintea și „ deschide mintea spre înțelegerea Scripturilor ” (Luca 24:45). Tot ce este incorect, este atribuibil imperfecțiunii umane. Perfecțiunea rămâne pentru viitor. Sperăm că acest efort hermeneutic va deveni un prilej pentru o mai bună cercetare, interpretare și traducere a cuvântului veșnic al lui Dumnezeu, precum și a Părinților Nemuritori și Purtători de Dumnezeu „ ai Bisericii Domnului și Dumnezeului, pe care a păstrat-o cu propriul său sânge ” (Faptele Apostolilor 2:28).